

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Utrùm objectum materiale nostræ fidei successu temporis creverit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

terreret homines à vera religione, & à vero cultu ipsi exhibendo quòd evidenter Deum dedecet, & ejus bonitati repugnat, atque adversatur intentioni ejus creandi & conservandi mundum propter gloriam suam extrinsecam à creaturis rationalibus procurandam per veri cultus exhibitionem. Ergo evidens est religionem christianam non esse falsam religionem, Ergo, &c.

Obj. 1. Si evidens est simpliciter doctrinam christianam esse veram & à Deo revelatam, non potest credi fide divina, Absurdum conf. Ergo, &c. *R. neg. seq. maj.* Nam 1. plurimi sunt, quibus motiva credibilitatis non proponuntur sufficienter ad hoc, ut possint attingere simplicem illam evidentiam, quam habet doctrina christiana: ex iis verò, quibus motiva credibilitatis proponuntur sufficienter ad hoc, ut evidentia illa attingi possit cum auxilio gratiae ad id necessariò, & debita consideratione, plurimi tamen illam non attingunt, vel defectu sufficientis illustrationis, neque enim omnes aequaliter illustrantur, vel defectu sufficientis considerationis, aut obingenii tarditatem. De illis autem omnibus nulla est difficultas; cum habeant tantum evidentiam credibilitatis circa doctrinam christianam, & ejus revelationem.

2. Aliis, à quibus vis motivorum credibilitatis percepta est sufficienter ad habendam evidentiam illam simplicem, vel evidentia illa simplex non est ita praesens habitualiter, ut faciliè & semper occurrat, quoties cogitant de revelationibus divinis, & tunc certè possunt credere fide divina, quando non occurrat; vel est ita habitualiter praesens, ut faciliè & toties occurrat quoties de revelationibus divinis cogitant, & tunc quoties cogitant de revelationibus divinis, habent quidem actum, quo evidenter & necessariò judicant verum esse quòd Deus mysteria nostra revelaverit, sed tamen possunt adhuc illa credere fide divina, quia adhuc possunt ex libero & pio affectu se submitendi auctoritati Dei loquentis, velle credere, & credere revelationem primae veritatis immediatè & propter se, assensu proportionato excellentiae tanti motivi, non amplius attendendo ad evidentiam, sed solum ad infallibilitatem ac dignitatem motivi, quae summa est, & propter revelationem primae veritatis sic creditam immediatè & propter se, sub quo respectu non magis apparet esse, quam non esse, velle credere, & credere mysteria revelata assensu appetitativè firmissimo, proindeque assensu longè firmitiori, quam sit alius actus, quo propter evidentiam motivorum, evidenter & necessariò judicant mysteria, quae credunt, esse à Deo revelata; quique actus non habet nisi certitudinem proportionatam evidentiae simplici motivorum; quae cum solum sit magna moralis, non potest fundare certitudinem appetitativè summam.

Obj. 2. Si veritas doctrinae christianae, & revelationum divinarum, est simpliciter evidens, illustratio divina non est necessaria ad credendum; quod enim est simpliciter evidens, non eget illustratione. Conseq. est haeticum. Ergo, &c. *R. neg. seq. maj.* Nam illustratio divina necessaria est, 1. ad condignè aestimanda motiva credibilitatis, & condignè aestimando, attingendam simplicem evidentiam veritatis doctrinae christianae, ac revelationum divinarum, quam motiva credibilitatis condignè aestimata parere possunt. Et verò necessaria est illustratio divina ad attingendam evidentiam credibilitatis, quam habent revelationes divinae à motivis credibilitatis. Igitur à fortiori necessaria est ad attingendam evidentiam simplicem quam revelationes illae ab illis motivis habere possunt; cum hac difficilius attingatur, quam illa. 2. Illustratio divina necessaria est ad iudicium practice practicum, quo intellectus evidenter judicat credendam esse super omnia veritatem revelatam praecise propter revelationem primae veritatis creditam super omnia immediatè & propter se.

Ad prob. R. veritatem doctrinae christianae & revelationum divinarum, quae est objectivè evidens per motiva credibilitatis sine illustratione, non esse sine

illustratione evidentem formaliter, seu non cognosci evidenter sine illustratione, quia evidentia simplex objectiva, quam veritas doctrinae christianae & revelationum divinarum habet à motivis credibilitatis, non est satis proportionata intelligentiae humanae, ut ab illa attingi possit sine supernaturali illustratione; & sine illustratione supernaturali non potest intellectus penetrare motiva credibilitatis, sicut oportet, ut per illa, sive in illis videat veritatem doctrinae christianae & revelationum divinarum.

ARTICULUS IV.

Utrum obiectum materiale nostrae fidei successu temporis creverit.

Nota. Obiectum materiale fidei nostrae constat, ut jam observatum est, ex veritatibus omnibus à Deo revelatis, quarum aliae per accidens tantum, & ex secundaria Dei intentione, aliae verò per se, & ex primaria Dei intentione revelatae sunt, & veluti corpus ac substantiam nostrae fidei constituunt, ideòque nominantur Articuli fidei. De his autem quaestio proposita potissimum intelligenda est. Quæritur ergo utrum articuli nostrae fidei successu temporis creverint. Qui temporis successus potest intelligi dupliciter, scilicet ab Adamo usque ad Christum, & à tempore Christi & Apostolorum, ex quo Ecclesia nostra fundata est, ad hæc usque tempora.

Nota iterum. Aliquid potest esse revelatum à Deo dupliciter, nempe mediatè & immediatè, seu, quòd idem est, virtualiter & formaliter. Revelatum à Deo mediatè & virtualiter, dicitur illud quod est à Deo revelatum in alio, sive per aliud, quocumque necessariam habet connexionem. Sic v. g. risibilitas Christi est revelata mediatè & virtualiter, quia revelata est in ejus humanitate, quacumque necessariam habet connexionem, ut proprietas cum essentia: nam Deus revelando formaliter & immediatè Christum esse hominem, hoc ipso mediatè & virtualiter revelavit Christum esse risibilem, propter necessariam connexionem risibilitatis cum humanitate: quam connexionem probè norat, cum revelavit Christum esse hominem; qui enim affirmat aliquid formaliter, hoc ipso censetur affirmare id omne sine quo esse non potest, & esse non posse apprimè notum est affirmanti.

Revelatum immediatè & formaliter duplex est; potest enim aliquid immediatè & formaliter revelari duobus modis, nimirum explicitè, & implicitè. Illud revelatur formaliter explicitè, quod disertis verbis revelatur. Sic cum Deus dixit: *Verbum caro factum est*; revelavit formaliter explicitè mysterium incarnationis. Illud revelatur formaliter implicitè, quòd quidem à revelante non exprimitur disertis verbis, sed tamen continetur formaliter in ipsa revelatione.

Tale est, 1. illud quod est idem quoad sensum cum revelato formaliter explicitè: sic Deus revelans formaliter explicitè Christum esse hominem, revelat formaliter implicitè ipsum esse animal rationale, quia definitum & definitio sunt idem quoad sensum; unde qui dicit Christum esse hominem, dicit etiam formaliter, quamvis confusè, ipsum esse animal rationale.

2. Tale est illud quod est pars revelati formaliter explicitè, adequatè sumpti secundum sensum revelantis: sic Deus revelans formaliter explicitè Christum esse hominem, revelat formaliter implicitè ipsum habere corpus & animam rationalem, quia corpus & anima sunt partes hominis adequatè sumpti; unde qui dicit Christum esse hominem, dicit etiam formaliter, quamvis confusè, ipsum habere corpus & animam rationalem: quod praefertim verum est de eo, cui apprimè notum est hominem constare ex corpore & anima rationali.

3. Talis est propositio particularis, contenta in propositione generali, quae revelata est formaliter expresse in sensu distributivo pro particularibus in ea con-

contentis. Sic Deus per verba illa, *Statutum est omnibus hominibus semel mori*, revelans formaliter explicitè omnes homines esse morituros, revelat formaliter implicitè hunc numero hominem, puta Petrum, quamvis nondum existentem, sed postea exiturum, moriturum esse: nam qui dicit formaliter explicitè, Omnis homo morietur, dicit etiam formaliter quamvis confusè: Hic homo morietur, & ille morietur, & iste morietur: in hac enim propositione, Omnis homo morietur, subiectum supponit pro omnibus individuis humanis aliquando existentibus, quod imprimis verum est respectu Dei, qui cum dixit, Omnis homo morietur, clarè & distinctè noverat singula individua humana aliquando exitura.

Nota 3. Objectum materiale fidei potest crescere dupliciter, nimirum simpliciter, & secundum quid. Crescit simpliciter, si aliquid de novo revelatur à Deo. Crescit secundum quid, cum revelatio olim facta à Deo, sed obscura, per infallibilem interpretem magis explicatur; item cum revelatio olim facta à Deo, sed controversa, per infallibilem controversiarum iudicem certificatur; item cum revelatio olim facta à Deo, per legitimam auctoritatem extenditur, & applicatur ad singularia, quæ sub ea continentur.

Itaque objectum materiale fidei potest crescere secundum quid variis modis, nempe per maiorem explicationem revelationis obscuræ, per certificationem revelationis controversæ, & per extensionem seu applicationem revelationis ad particularia, quæ sub ea continentur vel formaliter vel virtualiter. Patet quoad certificationem revelationum: possunt enim aliquæ revelationes olim factæ, in dubium revocari; & aliquæ identidem in dubium revocantur etiam à Doctoribus Catholicis. Quoad explicationem, verò, & applicationem revelationum, facile intelligitur ex dictis not. 2. & adhuc facilius intelligitur ex dicendis.

Nota 4. Ecclesia potestatem habet explicandi, certificandi, & applicandi revelationes divinas, tam scriptas quam non scriptas. Quod hanc potestatem habeat, probat 1. praxis & usus ipsius Ecclesiæ, quæ hæcenus hac potestate usæ est in suis decretis & definitionibus. 2. Necessitas huius potestatis: nam quandoque ex obscuritate Scripturæ nascuntur hæreses, quæ aliter extingui non possunt, nisi Scripturæ sensus explicetur. Item aliquando controversatur de vera intelligentia vel existentia traditionum divinarum; quam controversiam, traditiones illas explicando vel statuendo, dirimi expedit ad bonum & pacem Ecclesiæ.

Item sæpe ad fidei securitatem & conservationem, necesse est ut aliquæ revelationes vel traditiones extendantur & applicentur ad aliqua objecta particularia. Sic v. g. necesse est, ut fide divina constet Concilium Tridentinum esse verum & Oecumenicum Concilium, ad hoc ut ejus definitiones auctoritatem divinam habeant, & obligent ad credendum assensu super omnia firmo. Ad hoc autem ut constet Concilium Tridentinum esse verum & Oecumenicum Concilium, necessaria est extensio alicujus revelationis, sive scriptæ, sive non scriptæ, facta per auctoritatem Ecclesiæ: cum non sit de novo & expressè revelatum à Deo Concilium Tridentinum esse verum & Oecumenicum Concilium.

Nota 5. Ecclesia, ex eo tempore, quo à Christo & ab Apostolis fundata est, nihil unquam definivit ut fide divina tenendum, quod in revelationibus olim à Deo factis, & traditionibus divinis scriptis vel non scriptis, aliqua ratione non contineretur secundum verum illarum sensum, ut patet ex perpetuo usu & praxi ipsius Ecclesiæ; nam v. g. Concilia generalia nihil unquam ut fide divina tenendum definierunt, nisi vel extendendo & applicando propositiones generales, aut principia generalia olim à Deo revelata, ad objecta quedam particularia, quibus revera convenit ratio contenta in illis propositionibus aut principis generalibus, olim à Deo revelatis; vel certificando Scripturas & Traditiones divinas; vel denique explicando verum sensum Traditionum divinarum aut Scripturæ, post diligentem inquisitionem & inspe-

Simonne Theol. Tom. II.

ctionem testimoniorum Patrum, & aliorum Doctorum veterum, in quo examine Ecclesia non potest errare, propter infallibilem Spiritus sancti assistentiam.

RESPONSIO I.

Objectum materiale fidei nostræ, etiam, quoad articulos fidei, ab Adamo usque ad Christum inclusivè crevit simpliciter.

Prob. Nam Deus multa successivè revelavit Adamo, Noè, Abrahamo, Isaac, Jacob, Moysi, Davidi, & aliis Prophetis. Item in novo testamento multa successivè revelata sunt per Christum & Apostolos. Sed inter hæc successivè revelata, non pauca sunt per se & ex primaria Dei intentione revelata, & quæ pertinent ad corpus & substantiam fidei, qualia sunt v. gr. sacramenta, & sacrificia veteris & novæ legis. Ergo, &c.

RESPONSIO II.

Ex tempore Christi & Apostolorum, articuli fidei non creverunt simpliciter.

Prob. Nam si articuli fidei ex tempore Christi & Apostolorum creverunt simpliciter, certè creverunt per definitiones Ecclesiæ. At hoc dici non potest: nam, ut supra observatum est, Ecclesia nihil definit, nisi aut explicando revelationes olim factas, quarum sensus obscurus est, aut certificando traditiones divinas, easque ab humanis discernendo, aut extendendo revelationes olim factas, & traditiones divinas ad objecta particularia, in illis secundum propriam rationem vel formaliter vel saltem virtualiter contenta. Ergo non condit articulos fidei adæquatè distinctos ab olim revelatis per Christum & Apostolos. Ergo non condit articulos fidei novos simpliciter. Ergo, &c.

Obj. 1. Spiritus sanctus infallibiliter assistit Ecclesiæ definienti, sicut olim assistebat prophetis & scriptoribus sacris. Ergo Spiritus sanctus loquitur, & de novo revelat per Ecclesiam definientem, sicut olim loquebatur & de novo revelabat per prophetas & scriptores sacros; proindeque per Ecclesiam definientem condit articulos fidei novos simpliciter, sicut olim per prophetas & scriptores sacros condebat.

R. neg. conseq. Nam Spiritus sanctus assistit infallibiliter Ecclesiæ definienti, non ut per eam novas revelationes condar, seu ut per eam aliqua de novo reveler, quæ nullo modo secundum propriam rationem fuerint olim revelata; sed ut per eas revelationes olim factas vel explicet, vel statuat, vel extendat & applicet ad aliqua particularia, quæ in illis etiam secundum propriam rationem aliquo modo continentur; sicque revelationes olim factas configurat in ratione revelationum proximè sufficientium, & obligantium ad explicitè credendum aliquid, quod antea non credebatur, vel non nisi implicitè credebatur propter insufficientem propositionem vel applicationem revelationis.

Obj. 2. Deus à tempore Christi & Apostolorum aliqua tum privatim tum publicè revelavit. Et 1. quidem quod aliqua privatim revelavit, constat ex variis historiis sanctorum fide dignis. 2. Quod etiam aliqua publicè revelavit, certum est ex miraculis; imò & vocibus de cælo mirabiliter delapsis attestatus est eximiam aliquorum sanctitatem, quam per signa illa Ecclesiæ manifestari voluit. Ergo etiam ex tempore Christi & Apostolorum, Deus per se ipsum novos simpliciter articulos condidit. *Resp. neg. conseq.* Nam veritates illæ de novo revelatæ, aut non pertinent ad corpus & substantiam fidei, aut non sunt nisi extensio articuli antea per Christum vel Apostolos revelati.

RESPONSIO III.

Ex tempore Christi & Apostolorum, articuli nostræ fidei creverunt secundum quid.

Prob. Nam Ecclesia hæcenus ex tempore Christi & Apostolorum, condidit novos secundum quid articulos, explicando, certificando, extendendo revelatio-

L nes

nes & traditiones divinas ad aliqua objecta particularia, pertinentia ad corpus & substantiam fidei, explicite credenda, & indubitata fide tenenda post hanc explanationem vel extensionem factam ab Ecclesia, cui in ejusmodi explanationibus vel extensionibus Spiritus sanctus assistit infallibiliter.

Obj. Ex S. Thoma hic q. 1. a. 10. ad 1. *In doctrina Christi & Apostolorum veritas fidei est sufficienter explicata.* Ergo à tempore Christi & Apostolorum, articuli fidei nequidem secundum quid creverunt per explanationem vel extensionem revelationum & traditionum divinarum. *R.* neg. conf. Nam ut Christus & Apostoli dicantur sufficienter explicasse veritates fidei, necesse non est ut tunc veritates fidei generales extenderint ad omnia objecta particularia, ad quæ eas postea extendi oportuit; sed satis est quod tunc veritates illas generales discrete tradiderint, & simul docuerint Ecclesiam infallibilem esse in suis explanationibus & extensionibus, & sic tradiderint certam regulam, quæ cetera cetero possent cognosci: quod utrumque præstiterunt, ideoque recte dicuntur veritates fidei sufficienter explicasse.

Dices 1. Ad dignitatem Apostolorum & primitivæ Ecclesiæ pertinet, ut omnes veritates fidei explicite cognoscerent. *Resp.* Ad dignitatem Apostolorum & primitivæ Ecclesiæ pertinuit, ut explicite cognoscerent omnes fidei veritates, quarum explicite cognitio ad bonum illorum statum necessaria erat; cuiusmodi non fuit cognitio aliquorum, ad quæ successu temporis extendi & applicari oportuit revelationes generales, propter insurgentes controversias vel hæreses.

Dices 2. Non expedit, ut Ecclesia potestatem habeat condendi novos articulos fidei, & onus fidei novum imponendi fidelibus; quasi veritates fidei à Christo & Apostolis traditæ non sufficiant. *R.* non expedit, ut Ecclesia potestatem habeat condendi novos simpliciter articulos fidei, proindeque Ecclesiam talem potestatem non habere: at expedit ut Ecclesia habeat, unde & habet potestatem condendi novos secundum quid articulos, revelationes, & traditiones divinas statuendo, explicando, & applicando ad objecta particularia, quibus conveniunt; quia hoc necessarium est ad vitandos errores, ad extirpandas hæreses, & dirimendas fidei controversias, ut supra dictum est.

Dices 3. Joan. cap. 16. dicitur: *Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* *R.* Spiritum sanctum docuisse Apostolos omnes fidei veritates, quatenus docuit illos omnes veritates fidei generales, & simul se per infallibilem assistentiam adfuturum Ecclesiæ in veritatum illarum generalium explanationibus & determinationibus ab ea faciendis successu temporis, ad extirpandas hæreses & controversias dirimendas; illas tamen explanationes & determinationes veritatum generalium ab Ecclesia successu temporis faciendas non docuit eos, quia hoc minime necessarium fuit ad convenientem eorum & Ecclesiæ primitivæ statum; & quamvis supponeretur eos docuisse, ipsi certissime dicendi essent non illas docuisse primos fideles: quis enim dixerit Apostolos docuisse primos fideles v.g. Concilium Tridentinum sæculo decimo sexto habendum, fore Oecumenicum Concilium? quod tamen nunc pertinet ad corpus & substantiam fidei, & fide indubitata ac divina tenendum est. Omnis enim fidei regula, quale est omne Concilium Oecumenicum, fide indubitata ac divina teneri debet, & ad corpus ac substantiam fidei pertinet.

Dices 4. Concilium Tridentinum sess. 4. decreto 1. dicit omnem salutarem doctrinam, & morum disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt; eodemque loco vocat Evangelium fontem omnis veræ & salutis doctrinæ, & morum disciplinæ.

R. ita loqui, & recte loqui Concilium, quia in

libris canonicis, & traditionibus non scriptis, continentur veritates generales, quæ sub se particulares omnes complectuntur, & simul commendatur auctoritas & infallibilitas Ecclesiæ in explicandis vel applicandis veritatibus illis generalibus; item continentur principia morum generalia, & simul commendatur auctoritas & infallibilitas Ecclesiæ in applicandis illis principiis, & statuendo de moribus. Unde fit ut omnis salutis veritas, & morum disciplina contineatur explicite vel implicite in libris Canonicis, & traditionibus non scriptis, sive in doctrina Christi & Apostolorum, tam scripta, quam non scripta.

Similiter Concilium recte vocat Evangelium fontem omnis veræ ac salutis doctrinæ, & morum disciplinæ; quia commendat traditiones non scriptas, & infallibilitatem Ecclesiæ in explicandis vel applicandis veritatibus & principiis morum generalibus, quæ partim in Evangelio, partim in Traditionibus non scriptis continentur. Unde omnis salutis doctrina, & morum disciplina merito attribuitur Evangelio, velut fonti, ex quo derivantur; quamvis re ipsa non habeatur explicite omnis salutis veritas & morum disciplina sine explanationibus & applicationibus ab Ecclesia factis.

ARTICULUS V.

Utrum ea, quæ deducuntur ex principiis revelatis, sint in objecto materiali fidei, & possint ac debeant credi fide divina.

RESPONSIO I.

Conclusio legitime deducta ex duabus præmissis credibiliter revelatis, potest credi fide divina.

Prob. Nam habet omnia requisita ad hoc ut possit credi fide divina. Ergo, &c. *Prob. ant.* 1. Est revelata etiam formaliter, quamvis confusè & implicite. 2. Est revelata credibiliter. 3. Est sufficienter proposita ut revelata. Ergo, &c.

Prob. 1. pars ant. Conclusio legitime deducta ex duabus præmissis, est de conceptu integro & adæquato præmissarum illarum, ex quibus legitime deducitur, ut ostendi potest facili inductione. Hinc posito assensu præmissarum, assensus conclusionis legitime ex illis deductæ necessarius est saltem necessitate specificationis. Ergo conclusio legitime deducta ex duabus præmissis, continetur in illis formaliter, quamvis confusè & implicite, & consequenter est revelata etiam formaliter, quamvis confusè & implicite, si duæ illæ præmissæ sunt formaliter revelatæ.

Prob. 2. pars ant. Nam, ut supponitur, duæ præmissæ, ex quibus conclusio deducitur, sunt revelatæ credibiliter. Ergo & ipsa conclusio est credibiliter revelata; cum una & eadem sit conclusionis & præmissarum revelatio.

Prob. 3. pars ant. Nam hoc ipso, quod conclusio legitime deducitur ex duabus præmissis revelatis, sufficienter ostenditur esse de conceptu integro & adæquato præmissarum revelatarum, atque ita esse de integro & adæquato sensu revelationis; & consequenter sufficienter ostenditur & proponitur ut revelata etiam formaliter, licet confusè & implicite.

Conclusio igitur legitime deducta ex duabus præmissis formaliter revelatis, habet omnia requisita ad hoc ut possit credi fide divina. Talis est conclusio hujus syllogismi: Deus creavit mundum. Christus est Deus. Ergo Christus creavit mundum. Et istius: Omnes Apostoli acceperunt Spiritum sanctum. Petrus fuit Apostolus. Ergo Petrus accepit Spiritum sanctum. Quæ conclusiones proculdubio credi possunt fide divina, & appetitive certissime propter revelationem, in qua formaliter, quamvis confusè & implicite continentur, & contineri sufficienter deprehenduntur per legitimam illarum ex præmissis credibiliter revelatis illationem.

RES-